

Kryzys opcyjny okiem uczestnika rynku

Kraków, 6 kwietnia 2019

Zagadnienia

Skala strat

Model polskiego rynku FX jako czynnik sprzyjający wystąpieniu kryzysu opcyjnego

Płaszczyzna zmienności na polskim rynku FX przed kryzysem, w trakcie i dziś

Strategia typu „enhanced forward” jako narzędzie zagłady

„Delta hedging” portfela „enhanced forward” a zmienność rynku walutowego

Przyczyny kryzysu opcyjnego - podsumowanie

Jak zmiana płaszczyzny zmienności po kryzysie poprawiła parametry strategii „korytarz”

Konstrukcja najciekawszych strategii opcyjnych w dzisiejszych warunkach rynkowych

Wycena w systemie EIKON firmy Thomson Reuters

“

... negatywna wycena opcji (czyli potencjalne straty firm z tytułu opcji) to według wyliczeń KNF **9 mld zł** (na 13 lutego 2009r.).

W mediach pojawiały się również bardziej pesymistyczne szacunki. Znany inwestor giełdowy Zbigniew Jakubas potencjalne straty wyceniał pod koniec zeszłego roku (przyp. 2008) na **40 – 50 mld zł**, podobnie dr Mariusz Andrzejewski z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

”

Źródło: Rzeczpospolita, 03.04.2009

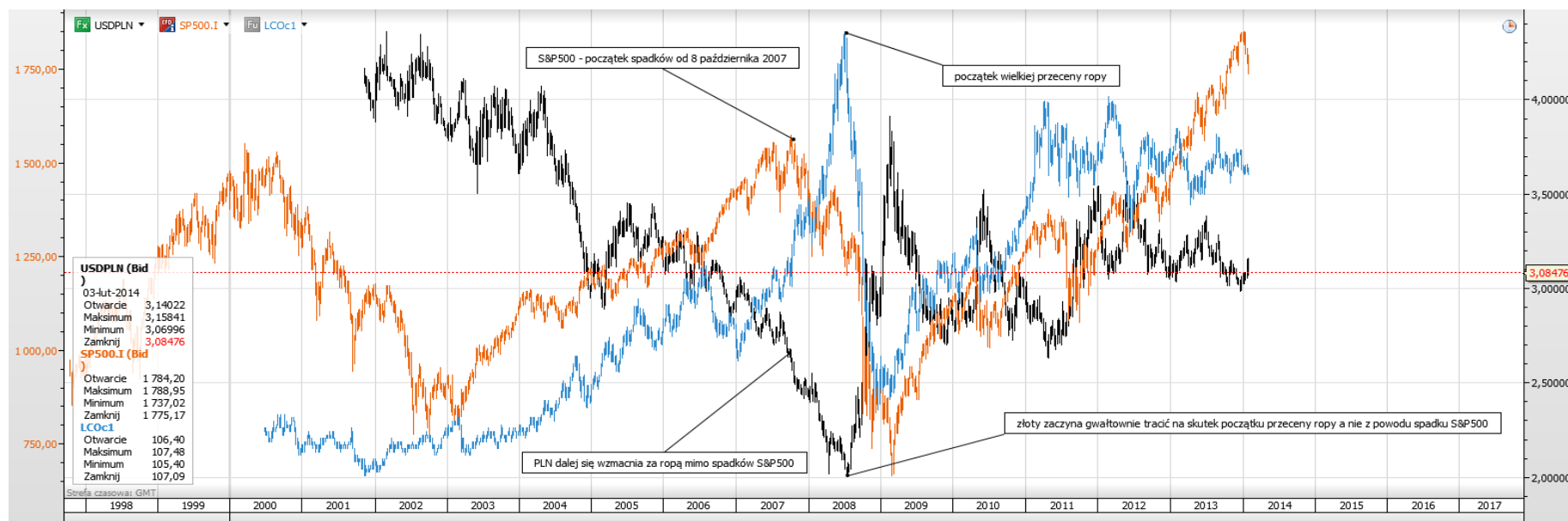
I faza rozwoju polskiego rynku FX

- uzależnienie od „szoków” rynków emerging markets

- ✓ MAJ'97: KRYZYS CZESKI, OSŁABIENIE O **2%** W JEDEN DZIEŃ
- ✓ LIPIEC'97: KRYZYS POWODZIOWY, OSŁABIENIE O **5%** W JEDEN DZIEŃ
- ✓ PAŹDZIERNIK/LISTOPAD'97: KRYZYS AZJATYCKI, OSŁABIENIE O **4%**
- ✓ MAJ'98: KRYZYS INDONEZYJSKI, OSŁABIENIE ZŁOTEGO O **3%**
- ✓ SIERPIEŃ'98: KRYZYS ROSYJSKI, OSŁABIENIE ZŁOTEGO O **9%**
- ✓ STYCZEŃ/MARZEC'99: KRYZYS BRAZYLIJSKI I WOJNA W KOSOWIE, OSŁABIENIE ZŁOTEGO O **10%**
- ✓ LIPIEC/LISTOPAD'99: KRYZYS RZĄDOWY (KONFLIKT W KOALICJI UW-AWS, GROŹBA ODEJSCIA MINISTRA BALCEROWICZA), OSŁABIENIE ZŁOTEGO O **11%**
- ✓ KWIECIEŃ/MAJ'2000: KRYZYS PO UWOLNIENIU ZŁOTEGO, DEPREKJACJI RANDA (ZAR), OSŁABIENIE ZŁOTEGO O **9%**

II faza rozwoju polskiego rynku FX

- uzależnienie od globalnego sentymentu (korelacja z S&P500, Brent, VIX)

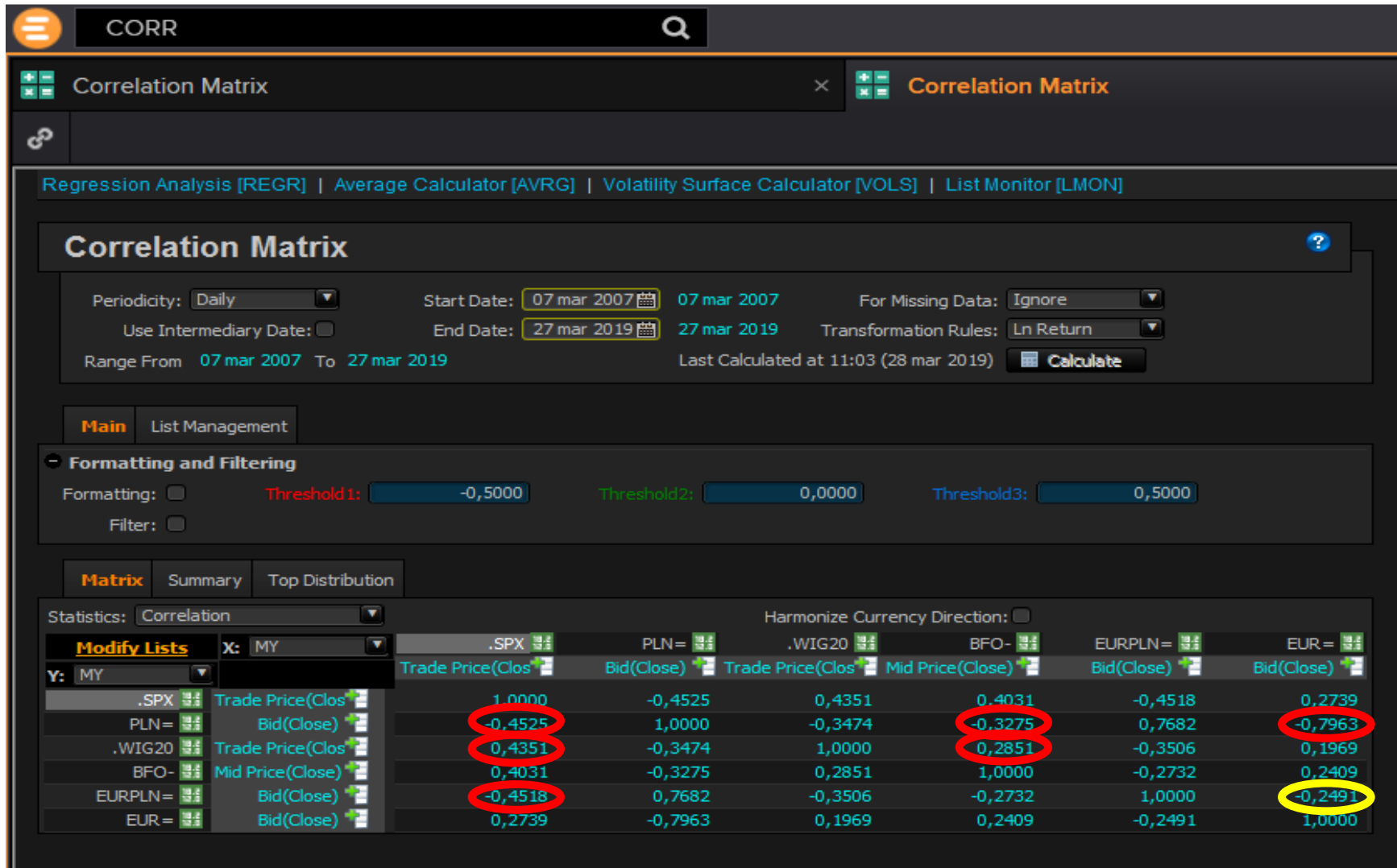

Pierwsza faza rozwoju polskiego rynku FX ugruntowała typowy model „emerging markets” polegający na wolnym wzmacnianiu się złotówki w czasach spokoju i **bardzo gwałtownym osłabianiu** przy „szokach” zewnętrznym.

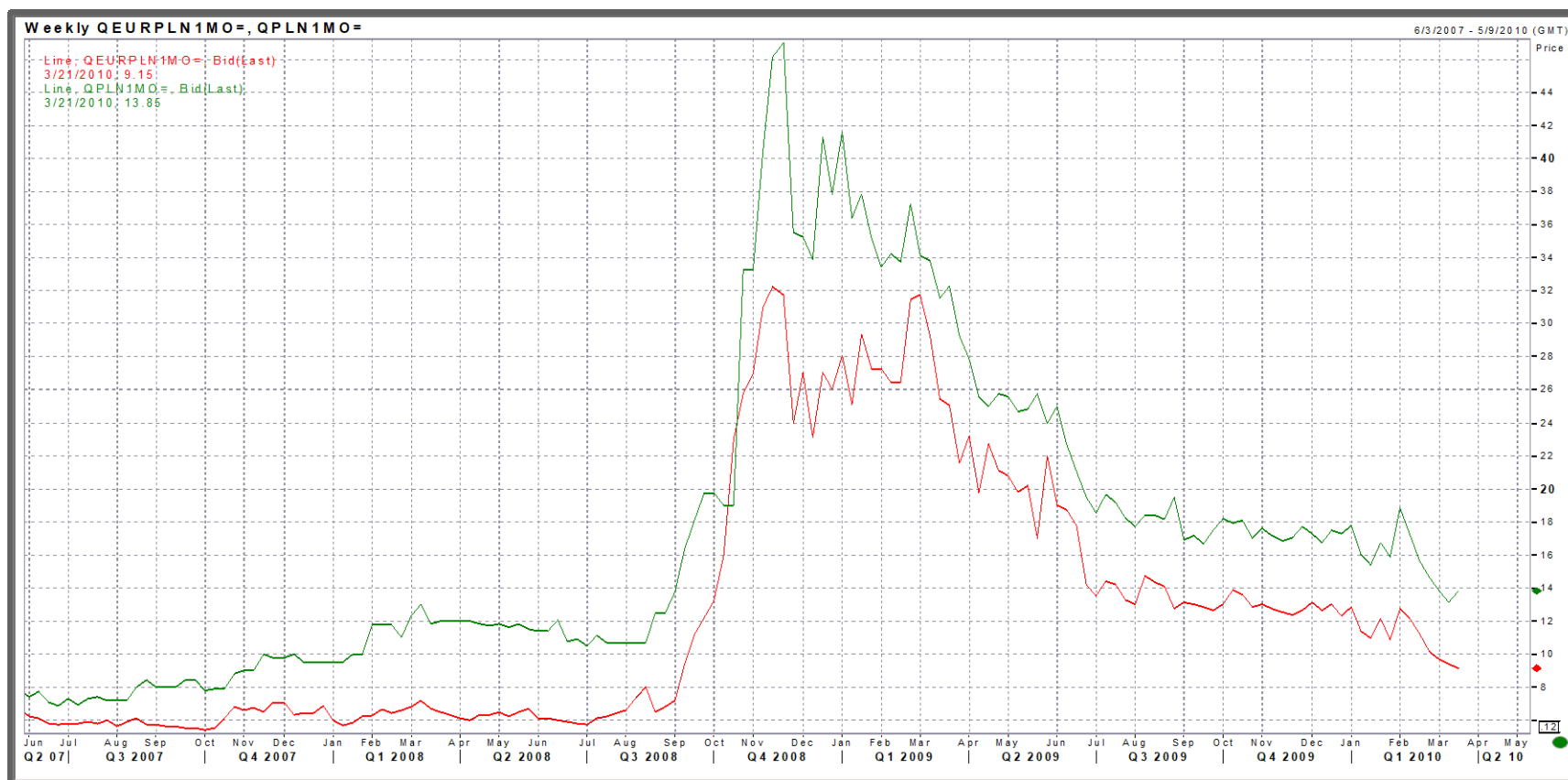
Druga faza rozwoju polskiego rynku FX uzależniła polski rynek od **sentymenu globalnego (carry trades)**.

Kryzys globalny 2008 w połączeniu z modelem rynku ugruntowanym w I fazie rozwoju wywołał drastyczny wzrost zmienności stając **jedną z przyczyn kryzysu opcyjnego**

Korelacja aktywów polskiego rynku finansowego z aktywami globalnymi w okresie 2007-2019

Zmienność rynkowa EUR/PLN i USD/PLN w czasie kryzysu 2008

Od września do listopada 2008 miesięczna zmienność rynkowa (kwotowana na rynku opcyjnym dla kontraktów ATM) wzrosła siedmiokrotnie dla EUR/PLN i pięciokrotnie dla USD/PLN !

Płaszczyzna zmienności na polskim rynku FX - wprowadzenie

Rynki opcyjne parametr zmienności ustanowiły przedmiotem spekulacji.

W efekcie każdy rynek opcyjny posiada swoją płaszczyznę zmienności, która determinuje poziomy zmienności dla określonego terminu i kursu realizacji danego aktywu.

Na rynku walutowym, za płaszczyznę zmienności odpowiadają trzy strategie kwotowane na rynku międzybankowym w wyrażeniu zmienności (volatility). Są to strategie:

Straddle, która polega na kupnie/sprzedaży opcji call i put z tym samym kursem realizacji równym kursowi terminowemu (lub tak dobranym, żeby delta strategii wynosiła dokładnie ZERO), której cenę oznaczmy VATM – **zakład na przyszły kierunek wartości odchylenia standardowego rozkładu zwrotów z danego rynku walutowego,**

25 delta Risk Reversal, która polega na kupnie/sprzedaży opcji call 25 delta oraz sprzedaży/kupnie opcji put 25 delta, której cena wyraża się jako różnica zmienności opcji 25 delta call i 25 delta put i oznacza jako (V25DC – V25DP) - **zakład na przyszły kierunek wartość skośności,**

25 delta Butterfly, która polega na kupnie/sprzedaży strategii Straddle po cenie VATM oraz sprzedaży/kupnie strategii Strangle. Przy czym Strangle stanowi jednoczesne kupno/sprzedaż opcji 25 delta call i 25 delta put. Cenę strategii Butterfly oznaczamy jako V25DB - **zakład na przyszły kierunek wartości kurtozy („grubości ogonów”).**

Przy okazji, jak widać – przy danych rynkowych VATM, (V25DC-V25DP) i V25DB, łatwo z układu 2 równań z 2 niewiadomymi wyznaczyć zmienność dla opcji call i put , czyli V25DC i V25DP

Płaszczyzna zmienności na polskim rynku FX kiedyś

Tendencja do gwałtownego wzrostu po „szokach” rynkowych i długotrwałego utrzymywania się na **wysokich poziomach zmienności strategii Straddle (VATM)**

Na skutek dysproporcji pomiędzy szybkością osłabiania się złotego i jego wzmocnienia i występowania strukturalnie dodatniej skośności w rozkładzie zwrotów, **cena strategii Risk Reversal (V25DC-V25DP) prawie zawsze była dodatnia, wyższa niż na rynkach G7 i tym większa im większy był ostatni rynkowy „szok”.**

Polski rynek FX zwykle charakteryzował się „grubymi ogonami” w rozkładzie zwrotów, co owocowało w **znacznie wyższą ceną strategii Butterfy (V25DB) niż na rynkach G7.**

Krzywa zmienności EUR/PLN tuż przed kryzysem opcyjnym

FXOP EURPLN= 4.2994 +0.0056 +0.13% PLN kobra

Untitled Layout * | FX OPTIONS CALCULATOR

FX OPTIONS CALCULATOR

FX OPTI... FX VOLA...

EU EURPLN 3.3860 3.3910

Jun 15, 2008 Spot Date Jun 17, 2008

Vanilla

OPTION TERMS

Deal Type Buy

Expiry Tenor / Date 1M Jul 15, 2008 30d

Delivery Jul 17, 2008 30d

Style European

Call/Put EUR Call

Strike 3.3927

Notional EUR 1,000,000

MARKET DATA

ATM Vol (%)	6.200	6.500
RR (%) 10D	0.550	0.725
BF (%) 10D	0.513	1.025
Fwd Points	46.6000	48.9000
EUR Depo (%)	4.390	4.540
PLN Depo (%)	6.129	6.367

PRICING Black and Scholes

Volatility (%) 6.200 6.500

Premium EUR 6.708 7.944

Premium Price (%) 0.6708 0.7944

Premium Date Spot Jun 17, 2008

Delta (%) Spot 51.658

Delta Notional (EUR) 516,585

Vega (EUR) 1,137

ALL GREEKS

Market Rates Payout Profile Calculation Parameters

Calculated Data: PLN Deposits

EUR/PLN Spot Source: Composite FX Swap Source: Composite

EUR Depo Source: Composite PLN Depo Source: Composite

EUR/PLN Volatility Source: FENICS Vol Strategy Source: FENICS

Display Settings: Bid/Ask Show Conventions

EUR/PLN VOLATILITY

Premium Currency: EUR Expiry cut time: Warsaw 11:00

Maturity	ATM Conv	Delta Conv.	BFly Conv	ATM (%)	25RR (%)	10RR (%)	25BF (%)	10BF (%)
SW	DNS	--	--	5.750 7.250	--	--	--	--
2W	DNS	Forward	Broker	5.900 6.900	0.300 0.550	0.475 0.875	0.200 0.450	0.512 1.150
1M	DNS	Forward	Broker	6.200 6.500	0.350 0.450	0.550 0.725	0.200 0.400	0.512 1.025
2M	DNS	Forward	Broker	6.100 6.650	0.350 0.500	0.550 0.800	0.200 0.400	0.512 1.025
3M	DNS	Forward	Broker	6.000 6.500	0.400 0.550	0.650 0.875	0.200 0.400	0.512 1.025
6M	DNS	Forward	Broker	6.000 6.350	0.450 0.600	0.725 0.950	0.200 0.400	0.512 1.025
9M	DNS	Forward	Broker	6.000 6.400	0.500 0.650	0.800 1.050	0.200 0.425	0.512 1.087
1Y	DNS	Forward	Broker	6.000 6.300	0.550 0.700	0.875 1.125	0.200 0.425	0.512 1.087
2Y	DNS	--	--	5.950 6.100	--	--	--	--

CASH

Solve for Add to Portfolio

Last Update : 10:59:27

11:00 02.04.2019

Krzywa zmienności EUR/PLN w trakcie kryzysu opcyjnego

FXOP EURPLN= 4.2985 +0.0047 +0.11% PLN kobra

FX OPTIONS CALCULATOR

EUR EURPLN 4.6425 4.6465

Feb 15, 2009 Spot Date Feb 17, 2009

Vanilla

OPTION TERMS

Deal Type Buy

Expiry Tenor / Date 1M Mar 13, 2009 26d

Delivery Mar 17, 2009 28d

Style European

Call/Put EUR Call

Strike 4.6403

Notional EUR 1,000,000

MARKET DATA

PRICING Black and Scholes

Volatility (%) 27.024 29.024

Premium EUR 29,811 32,528

Premium Price (%) 2.9811 3.2528

Premium Date Spot Feb 17, 2009

Delta (%) Spot 49.972

Delta Notional (EUR) 499,718

Vega (EUR) 1,060

ALL GREEKS

Gamma (EUR) 46,265

Theta (EUR) -627

Vanna (EUR) -70

Volga (EUR) 2

Rho (EUR) 356

Market Rates Payout Profile Calculation Parameters

Calculated Data: PLN Deposits

EUR/PLN Spot Source: Composite

EUR Depo Source: Composite

EUR/PLN Volatility Source: FENICS

FX Swap Source: Composite

PLN Depo Source: Composite

Vol Strategy Source: FENICS

Display Settings: Bid/Ask Show Conventions

EUR/PLN VOLATILITY

Premium Currency: EUR Expiry cut time: Warsaw 11:00

Maturity	ATM Conv	Delta Co...	BFly Conv	ATM (%)	25RR (%)	10RR (%)	25BF (%)	10BF (%)
SW	DNS	--	--	27.000	32.000	--	--	--
2W	DNS	Forward	Broker	27.000	33.500	5.250	7.000	8.400
1M	DNS	Forward	Broker	27.000	29.000	5.750	6.750	9.200
2M	DNS	Forward	Broker	25.000	28.000	6.000	7.000	9.600
3M	DNS	Forward	Broker	23.500	26.500	6.250	7.250	10.000
6M	DNS	Forward	Broker	22.000	25.000	6.500	7.500	10.400
9M	DNS	Forward	Broker	21.000	23.500	6.750	7.750	10.800
1Y	DNS	Forward	Broker	20.500	22.750	7.000	8.000	11.200
2Y	DNS	--	--	18.500	22.500	--	--	--

CASH

Maturity	EUR Deposits (%)	PLN Deposits (%)	EUR/PLN Swap Points	EUR/PLN Outrights
SW	1.160	1.460	3.567	4.581
2W	1.500	2.100	3.997	5.015
3W	1.350	1.650	3.783	4.427
1M	1.570	1.630	3.904	4.279
2M	1.700	1.980	3.585	4.307
3M	1.920	2.120	3.681	4.257

Solve for Add to Portfolio

Last Update: 11:05:56

Maturity SW EUR Deposits (%) -0.480 -0.380 USD Deposits (%) 2.563 2.691 EUR/USD Swap Points 6.630 6.690

11:06 02.04.2019

Płaszczyzna zmienności dziś – EURPLN v.s. EURUSD

EURPLNVOL=													EURPLN=								
FX OPTION VOLATILITY SURFACES													4.2971/4								
													01APR19 12								
	EURPLN ATM			FX Ops			EURPLN RR 25% Delta			FX Ops			EURPLN B Fly 10% DELTA			FX Ops			EURPLN B Fly 10% Delt		
	BID	ASK	TIME	BID	ASK	Time	BID	ASK	TIME	BID	ASK	TIME	BID	ASK	TIME	BID	ASK	TIME			
0N	2.075	/	7.275	12:35	-2.050	/	3.150	11:34	-0.069	/	2.681	11:34	-3.850	/	5.500	11:34	-0.788	/	3.912		
SW	3.110	/	5.610	12:30	-1.525	/	3.125	08:35	-0.106	/	0.444	07:56	-1.413	/	4.238	11:34	-0.144	/	1.806		
1M	3.973	/	4.722	12:20	0.475	/	1.475	12:00	-0.013	/	0.538	00:13	0.725	/	2.775	07:56	0.400	/	1.200		
2M	4.090	/	4.840	12:30	0.525	/	1.525	12:00	0.038	/	0.587	12:00	1.075	/	2.775	04:03	0.550	/	1.350		
3M	4.130	/	4.880	12:00	0.613	/	1.563	12:00	0.125	/	0.575	12:00	1.450	/	2.700	06:35	0.725	/	1.475		
6M	4.387	/	5.137	12:00	0.700	/	1.650	12:00	0.138	/	0.587	12:00	1.375	/	3.025	20:32	0.800	/	1.550		
9M	4.525	/	5.275	12:00	0.775	/	1.675	12:00	0.175	/	0.625	07:56	1.538	/	3.138	07:56	0.850	/	1.600		
1Y	4.830	/	5.580	11:31	0.938	/	1.837	12:00	0.213	/	0.663	12:00	1.725	/	3.375	04:03	1.000	/	1.750		
2Y	4.875	/	5.775	12:00	0.850	/	2.200	12:00	0.106	/	0.906	12:00	0.700	/	4.950	10:34	0.650	/	2.700		

EURVOL=													EUR=								
FX OPTION VOLATILITY SURFACES													1.1198/1								
													02APR19 08								
	EURUSD ATM			FX Ops			EURUSD RR 25% Delta			FX Ops			EURUSD B Fly 10% DELTA			FX Op			EURUSD B Fly 10% Delt		
	BID	ASK	TIME	BID	ASK	Time	BID	ASK	TIME	BID	ASK	TIME	BID	ASK	TIME	BID	ASK	TIME			
0N	5.677	/	7.627	08:01	-1.300	/	0.950	08:36	-0.425	/	0.625	02:59	-2.350	/	1.700	08:36	-0.702	/	1.698		
SW	4.760	/	5.460	08:33	-0.600	/	0.150	08:36	-0.106	/	0.344	00:01	-1.000	/	0.200	08:36	-0.375	/	1.125		
1M	5.325	/	5.525	08:33	-0.575	/	-0.075	08:11	0.030	/	0.230	08:33	-0.850	/	-0.250	02:59	0.079	/	0.679		
2M	5.350	/	5.550	08:08	-0.600	/	-0.050	06:14	0.038	/	0.237	08:33	-0.837	/	-0.338	08:36	0.213	/	0.613		
3M	5.530	/	5.730	08:33	-0.525	/	-0.125	06:44	0.072	/	0.272	08:33	-0.925	/	-0.275	06:44	0.313	/	0.663		
6M	5.930	/	6.130	08:33	-0.563	/	-0.213	04:03	0.115	/	0.315	07:57	-1.000	/	-0.350	02:59	0.463	/	0.863		
9M	6.165	/	6.365	08:02	-0.587	/	-0.237	02:59	0.145	/	0.345	07:57	-1.050	/	-0.400	07:05	0.615	/	0.965		
1Y	6.360	/	6.560	08:33	-0.613	/	-0.262	04:03	0.162	/	0.363	04:03	-1.125	/	-0.475	02:59	0.563	/	1.112		
2Y	6.900	/	7.150	08:02	-0.700	/	-0.150	07:05	0.125	/	0.425	04:03	-1.300	/	-0.300	07:05	0.625	/	1.275		
3Y	7.325	/	7.575	07:51	-0.800	/	0	08:43	0.025	/	0.575	05:33	-1.450	/	-0.100	08:43	0.637	/	1.538		
5Y	7.975	/	8.275	08:03	-0.650	/	-0.150	00:07	-0.025	/	0.625	05:33	-1.375	/	-0.125	04:03	0.675	/	1.525		
7Y	8.275	/	8.725	08:27	-0.625	/	-0.175	08:03	0.050	/	0.650	05:41	-1.275	/	0.075	08:03	0.650	/	1.550		
10Y	8.575	/	9.125	07:59	-0.625	/	0.025	02:24	0.025	/	0.675	05:41	-1.425	/	-0.175	08:26	0.650	/	1.550		

02.04.2019 10:43:15 (GMT+1)

Nadrzędnie zagłady - strategia typu „enhanced forward” (inne nazwy, to „ratio forward” lub kanadyjszyk)

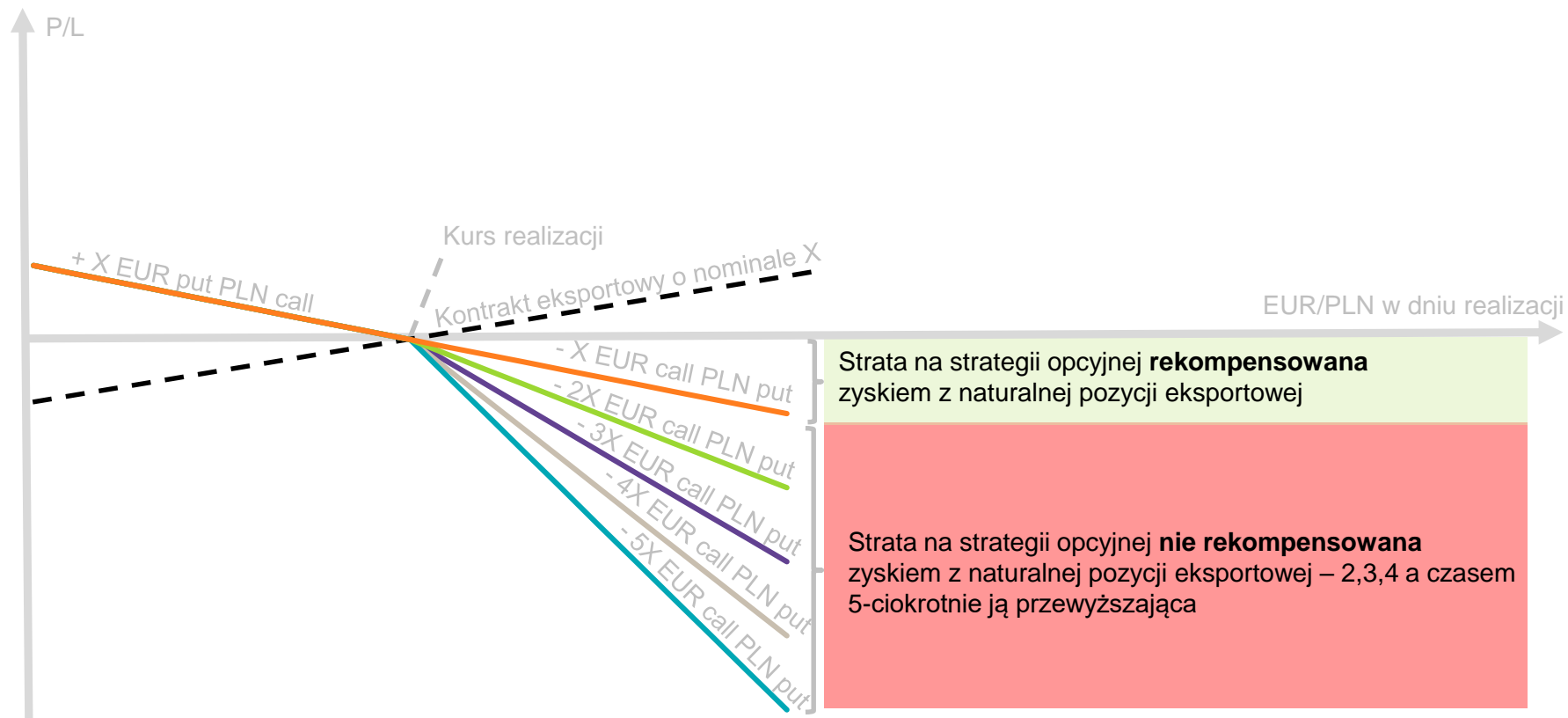
Pogoń banków za łatwą marżą sprzedażową

Wiara eksporterów w wieczne umacnianie się złotego

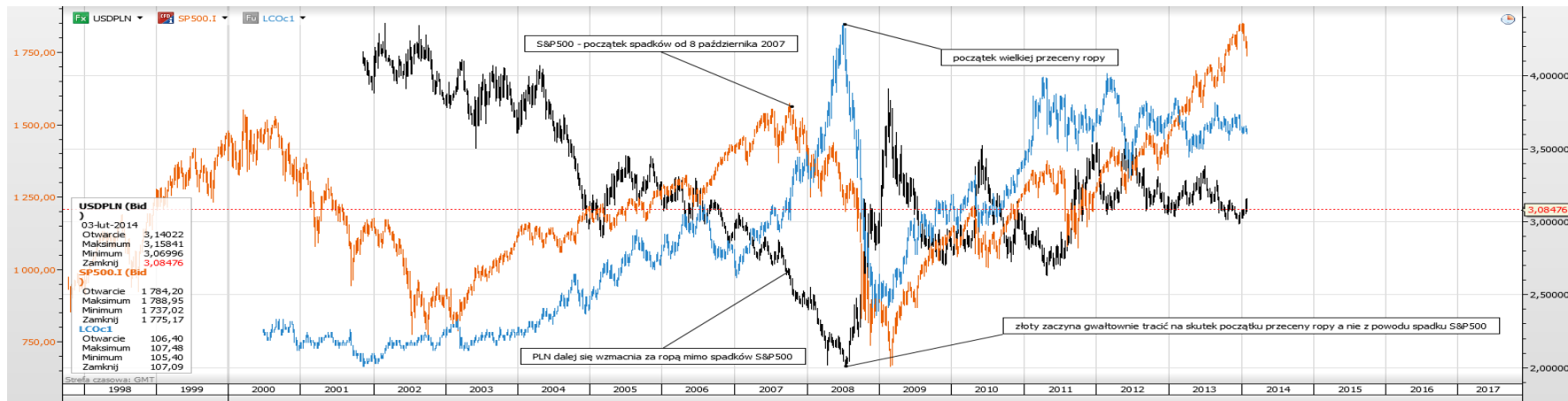
masowa sprzedaż toksycznej „enhanced forward”

Konstrukcja strategii	Korzyść w porównaniu do forwardu	Ryzyko	Korzyść banku
Eksporter jednocześnie: ✓ kupuje EUR put PLN call o nominale X stanowiącym wielkość jego kontraktu eksportowego, z kursem realizacji Y (powyżej F – kursu forward) ✓ sprzedaje EUR call PLN put o nominale stanowiącym wielokrotność X, z tym samym kursem realizacji Y	Y > F kurs realizacji w strategii, czyli Y, zwykle o kilka groszy wyższy od dostępnego na rynku kursu forward, czyli F	Niedopasowanie pozycji zabezpieczającej do zabezpieczanej. Eksporter zamiast zabezpieczać swoją pozycję eksportową otwierał de facto ryzyko o profilu importera, w dodatku kilkakrotnie większe od swojego pierwotnego ryzyka (patrz: następny slajd)	Łatwy pieniądz. Strategia była sprzedawana eksporterowi zerokosztowo, a jej faktyczna wycena rynkowa stanowiła znaczącą marżę (przesunięcie Y powyżej F tylko w niewielkim stopniu rekompensowało znaczącą różnicę pomiędzy wartością opcji sprzedanej a kilkakrotnie większej opcji kupionej)

Niedopasowanie pozycji zabezpieczającej do zabezpieczanej w strategii „enhanced forward”

Wpływ „delta hedging” strategii typu „enhanced forward” na zmienność rynku walutowego

marzec 2008, kurs EUR/PLN 3,6000

Przykładowo eksporter zabezpieczał 10 mln EUR/PLN poprzez roczną strategię *enhanced forward*, w tym celu:

- kupował 10 mln EUR put PLN call z kursem realizacji 3,8100
- sprzedawał 20 mln EUR call PLN put z kursem realizacji 3.8100

Bank w momencie zawierania transakcji z klientem musiał **sprzedać na rynku 14 mln EUR/PLN** zgodnie z procedurą zarządzania ryzykiem portfela opcji tzw. *delta hedging*

K
R
Y
Z
Y
S

R
Y
N
K
Ó
W

styczeń 2009, kurs EUR/PLN 4.2000

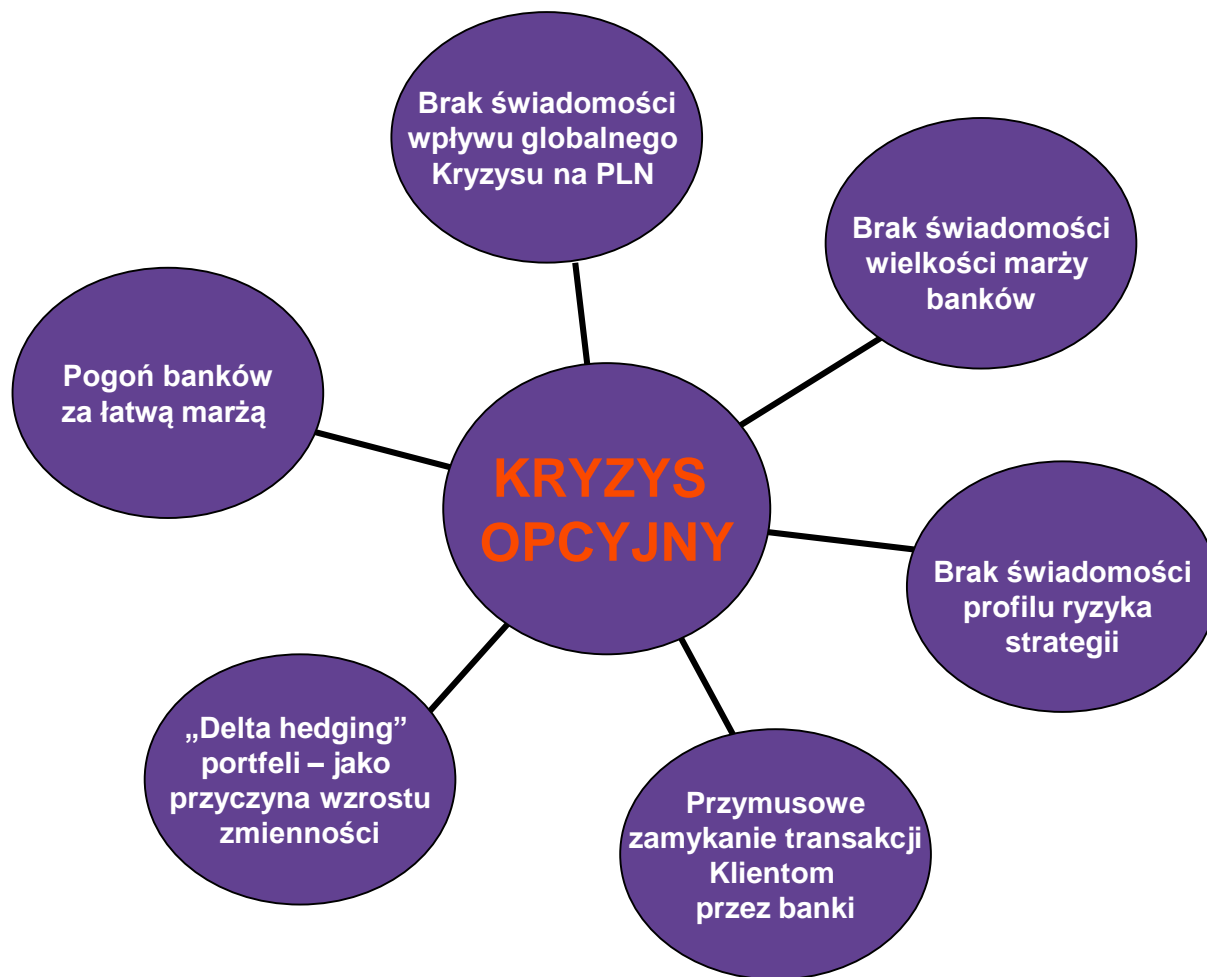
Bank, z powodu przekroczenia limitu skarbowego (bardzo dużej ujemnej wyceny) zmuszony był zamknąć eksporterowi strategię *enhanced forward*. Eksporter zmuszony zatem został do:

- odsprzedania 10 mln EUR put PLN call z kursem realizacji 3,8100
- odkupienia 20 mln EUR call PLN put z kursem realizacji 3.8100

Bank w momencie zawierania transakcji z klientem musiał **kupić na rynku 18 mln EUR/PLN** zgodnie z procedurą zarządzania ryzykiem portfela opcji tzw. *delta hedging*

Był to **proces masowy**, który dolał oliwy do ognia kryzysu podwyższając znacznie zmienność EUR/PLN – wzmacniając dodatkowo PLN przed kryzysem i osłabiając w trakcie.

Przyczyny kryzysu opcyjnego - podsumowanie

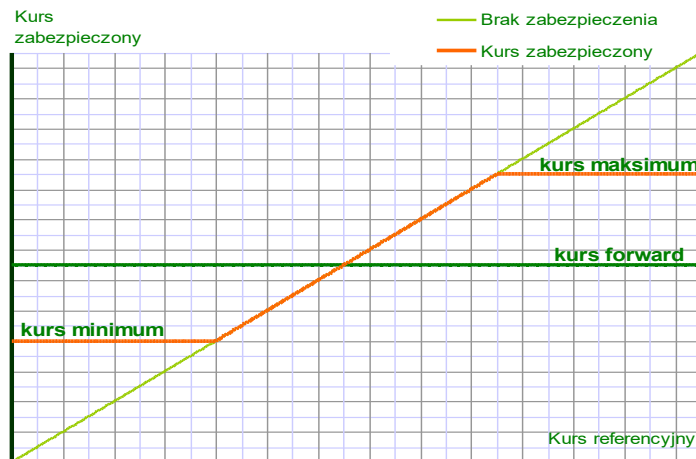

Jak zmiana płaszczyzny zmienności po kryzysie poprawiła parametry strategii „korytarz” (inaczej: „risk reversal”, „combo”)

W rocznej strategii „korytarz” eksporter jednocześnie:

- ✓ kupuje roczną opcję (na kwotę np. 10 mln) EUR put PLN call z niskim kursem realizacji (**minimalny kurs zabezpieczenia**) usytuowanym poniżej kursu terminowego *forward*)
- ✓ sprzedaje roczną opcję (na kwotę np. 10 mln) EUR call PLN put z wysokim kursem realizacji (**maksymalnym kursem zabezpieczenia**) usytuowanym powyżej kursu terminowego *forward*)

	Przed kryzysem (lipiec 2008)	W czasie kryzysu (październik 2008)	Rok po kryzysie (marzec 2010)
Kurs EUR/PLN w momencie zawarcia transakcji	3,9000	3,9000	3,9000
Minimalny kurs strategii (kurs zabezpieczenia)	3,7000	3,7000	3,7000
Maksymalny kurs strategii (kurs, do poziomu którego eksporter zarabia)	4,3250	4,2600	4,5770

Obliczenia dokonane na bazie kursu spot EUR/PLN 3,9000 oraz parametrów zmienności i punktów swapowych pochodzących z przykładowych dni poszczególnych trzech okresów.

Przykłady parametrów wybranych strategii opcyjnych w dzisiejszych warunkach rynkowych (2 letni „forward extra” i „range bonus forward”) – wycena z września 2017

Strategia (kurs EUR/PLN w momencie wyceny: 4,2350)	FORWARD	FORWARD EXTRA	RANGE BONUS FORWARD
Najgorszy możliwy kurs zabezpieczenia	4,4300	4,4800	4,5500
Najlepszy możliwy kurs zabezpieczenia	4,4300	Przedział (4,0700-4,4800) - w zależności od poziomu kursu na rynku w dniu realizacji transakcji	4,2200
Pod jakim warunkiem najlepszy kurs zabezpieczenia?	Brak warunków	Pod warunkiem, że w czasie „życia” strategii nie zostanie na rynku zaobserwowany poziom 4,0700	Pod warunkiem, że w czasie „życia” strategii nie zostanie na rynku zaobserwowany poziom 4,0700 lub 4,7000
Koszt strategii w dniu zawarcia kontraktu	ZERO	ZERO	ZERO
Marża sprzedażowa banku w momencie zawarcia transakcji (założenie)	ZERO	ZERO	ZERO

Konstrukcja „forward extra” i „range bonus forward”

Forward extra (od strony importera)

EURPLN 05.09.2017	Spot Date	07.09.2017		
UserDefined				
OPTION TERMS		Leg0	V1:Leg1	V2:Leg1
Deal Type			Buy	Sell
Option Type			Vanilla	Reverse Knock In
Expiry Tenor / Date	Warsaw 11:00		2Y 05.09.2019	2Y 05.09.2019
Delivery			09.09.2019	09.09.2019
Style			European	European
Call/Put			EUR Call	EUR Put
Strike			4,4800	4,4800
Barrier				4,0700
Rebate (PLN)				0
Window Type / Date				None 07.09.2017
Notional			EUR 10 000 000	EUR 10 000 000

Range bonus forward (od strony importera)

EURPLN 05.09.2017	4,2308 Spot Date	4,2333 07.09.2017				
UserDefined						
OPTION TERMS		Leg0	V1:Leg1	V2:Leg1	V3:Leg1	V4:Leg1
Deal Type			Buy	Sell	Buy	Sell
Option Type			Double Knock out	Double Knock out	Double Knock in	Double Knock in
Expiry Tenor / Date	Warsaw 11:00		2Y 05.09.2019	2Y 05.09.2019	2Y 05.09.2019	2Y 05.09.2019
Delivery			09.09.2019	09.09.2019	09.09.2019	09.09.2019
Style			European	European	European	European
Call/Put			EUR Call	EUR Put	EUR Call	EUR Put
Strike			4,2200	4,2200	4,5500	4,5500
Down Barrier			KI 4,0700	KI 4,0700	KI 4,0700	KI 4,0700
Up Barrier			KO 4,7000	KO 4,7000	KO 4,7000	KO 4,7000
Down Rebate (PLN)			0	0		
Up Rebate (PLN)			0	0	0	0
Notional			EUR 10 000 000	EUR 10 000 000	EUR 10 000 000	EUR 10 000 000

Wycena w systemie EIKON firmy Thomson Reuters

Enhanced forward w momencie zawarcia

FXOP EURPLN= 4.2897 +0.0031 +0.07% PLN kobra

Untitled Layout * | FX OPTIONS CALCULATOR

FX Volatility Viewer FX OPTIONS CALCULATOR

EURUSD ATM 25RR 25BF

GBPUSD ATM 25RR 25BF

USDJPY ATM 25RR 25BF

EURCHF ATM 25RR 25BF

EURPLN 3.2393 3.2443

Jul 15, 2008 Spot Date Jul 17, 2008

User-defined Strategy Leg 1 Leg 2

OPTION TERMS

Deal Type	Buy	Sell
Option Type	Vanilla	Vanilla
Expiry Tenor / Date	1Y Jul 15, 2009 365d	1Y Jul 15, 2009 365d
Delivery	Jul 17, 2009 365d	Jul 17, 2009 365d
Style	European	European
Call/Put	EUR Put	EUR Call
Strike	3.3200	3.3200
Notional	EUR 10,000,000	EUR 30,000,000

MARKET DATA

	6.200	6.250	6.200	6.250
ATM Vol (%)	6.200	6.250	6.200	6.250
RR (%)	0.547	0.697	0.547	0.697
BF (%)	0.199	0.424	0.199	0.424
Fwd Rates	3.279273	3.289873	3.279273	3.289873
EUR Depo (%)	5.150	5.300	5.150	5.300
PLN Depo (%)	6.518	6.856	6.518	6.856

PRICING

	Black and Scholes	Black and Scholes
Volatility (%)	6.331	6.391
Position	Pay	Rec
Premium	905,699	1,021,157
Premium Price (bp)	905.6991	1,021.1571
Premium Date	Spot Jul 17, 2008	Spot Jul 17, 2008
Delta (%)	Spot -54.379	Spot 40.433
Delta Notional (EUR)	-17,567,890	-12,129,951

Solve for Add to Portfolio

Last Update : 13:40:16

13:40 06.04.2019

Enhanced forward w momencie przymusowego zamknięcia

FXOP EURPLN= 4.2897 +0.0031 +0.07% PLN kobra

Untitled Layout * | FX OPTIONS CALCULATOR

FX Volatility Viewer

FX OPTIONS CALCULATOR

EURUSD ATM 25RR 25BF

GBPUSD ATM 25RR 25BF

USDJPY ATM 25RR 25BF

EURCHF ATM 25RR 25BF

EURPLN 4.6425 4.6465

Feb 15, 2009 Spot Date Feb 17, 2009

User-defined Strategy Leg 1 Leg 2

OPTION TERMS

Deal Type	Option Type	Expiry Tenor / Date	Delivery	Style	Call/Put	Strike	Notional
Sell	Vanilla	1Y Feb 15, 2010 365d	Feb 17, 2010 365d	European	Put	3.3200	EUR 10,000,000
Buy	Vanilla	1Y Feb 15, 2010 365d	Feb 17, 2010 365d	European	Call	3.3200	EUR 30,000,000

MARKET DATA

	20.509	22.759	20.509	22.759
ATM Vol (%)	20.509	22.759	20.509	22.759
RR (%) 25D	6.688	7.688	6.688	7.688
BF (%) 25D	1.005	1.405	1.005	1.405
Fwd Rates	4.678330	4.704200	4.678330	4.704200
EUR Depo (%)	2.050	2.300	2.050	2.300
PLN Depo (%)	2.866	3.604	2.866	3.604

PRICING

	Black and Scholes	Black and Scholes
Volatility (%)	18.079	19.679
Position Rec Pay		
Premium PLN	39,387,200 40,687,173	68,283 127,420
Premium Price (bp)	68.2826 127.4196	39,514,619 40,755,456
Premium Date Spot Feb 17, 2009	Spot Feb 17, 2009	Spot Feb 17, 2009
Delta (%) Spot	Spot -2.066	Spot 95.033
Delta Notional (EUR)	206,587	28,509,755

Solve for Add to Portfolio

Last Update : 13:34:21

13:38 06.04.2019

Dziękuję za uwagę!